PARLAMENT EUROPEJSKI

2004 *2009*

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

2006/0135(CNS)

9.1.2008

*

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2201/2003 w odniesieniu do jurysdykcji i wprowadzającego zasady dotyczące prawa właściwego w sprawach małżeńskich
(COM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS))

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Sprawozdawca: Evelyne Gebhardt

Sprawozdawca komisji opiniodawczej (*): Carlo Casini, Komisja Prawna

(*) Procedura obejmująca zaangażowane komisje - art. 47 Regulaminu

Objaśnienie używanych znaków

*	Procedura konsultacji *większość oddanych głosów*
**I	Procedura współpracy (pierwsze czytanie) *iększość oddanych głosów*
**II	Procedura współpracy (drugie czytanie) *większość oddanych głosów, by zatwierdzić wspólne stanowisko większość głosów ogólnej liczby posłów do PE, by odrzucić lub wprowadzić poprawki do wspólnego stanowiska*
***	Procedura zgody *większość głosów ogólnej liczby posłów do PE, za wyjątkiem przypadków ujętych w art. 105, 107, 161 i 300 Traktatu WE oraz w art. 7 Traktatu UE*
***I	Procedura współdecyzji (pierwsze czytanie) *większość oddanych głosów*
***II	Procedura współdecyzji (drugie czytanie) *większość oddanych głosów, by zatwierdzić wspólne stanowisko wymagana większość głosów ogólnej liczby posłów do PE, by odrzucić lub wprowadzić poprawki do wspólnego stanowiska*
***III	Procedura współdecyzji (trzecie czytanie) *większość oddanych głosów, by zatwierdzić wspólny projekt*

(Wskazana procedura opiera się na podstawie prawnej zaproponowanej przez Komisję.)

Poprawki do tekstu legislacyjnego

W poprawkach Parlamentu zmiany zaznaczone są wytłuszczonym drukiem i kursywą. Oznaczenia zwykłą kursywą są wskazówką dla służb technicznych, że proponowana jest, w celu opracowania tekstu końcowego, korekta elementów tekstu legislacyjnego (np. elementów w oczywisty sposób błędnych lub brakujących w danej wersji językowej.) Sugestie korekty wymagają zgody właściwych służb technicznych.

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI LEGISLACYJNEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO.....5

UZASADNIENIE 16

PROJEKT REZOLUCJI LEGISLACYJNEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2201/2003 w odniesieniu do jurysdykcji i wprowadzającego zasady dotyczące prawa właściwego w sprawach małżeńskich
(COM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS))

(Procedura konsultacji)

Parlament Europejski,

– uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Radzie (COM(2006)0399),

– uwzględniając art. 61 lit. c) oraz art. 67 ust. 1 traktatu WE, na mocy których Rada skonsultowała się z Parlamentem (C6-0305/2006),

– uwzględniając art. 51 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinię Komisji Prawnej (A6-0000/2008),

1. zatwierdza po poprawkach wniosek Komisji;

2. zwraca się do Komisji o odpowiednią zmianę jej wniosku, zgodnie z art. 250 ust. 2 traktatu WE;

3. zwraca się do Rady, jeśli ta uzna za stosowne odejść od przyjętego przez Parlament tekstu, o poinformowanie go o tym fakcie;

4. zwraca się do Rady o ponowne skonsultowanie się z Parlamentem w przypadku uznania za stosowne wprowadzenia znaczących zmian do wniosku Komisji;

5. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji.

Tekst proponowany przez Komisję	Poprawki Parlamentu

Poprawka 1
PUNKT 6 A PREAMBUŁY (nowy)

	(6a) Możliwość wyboru prawa właściwego w sprawach rozwodu i separacji prawnej nie powinna być ze szkodą dla dobra dziecka.

Uzasadnienie

Artykuły 12 i 13 rozporządzenia nr 2201/2003 mają również zastosowanie do wyboru sądu. Zatem istotne jest zapewnienie, by zostało wzięte pod uwagę dobro dziecka.

Poprawka 2
PUNKT 6 B PREAMBUŁY (nowy)

(6b) Przed wyznaczeniem sądu właściwego i prawa właściwego ważne jest, by małżonkowie mieli dostęp do aktualnych informacji dotyczących istotnych aspektów prawa krajowego i wspólnotowego oraz do procedur dotyczących rozwodu i separacji prawnej. W celu zapewnienia dostępu do informacji odpowiedniej jakości Komisja powinna regularnie uaktualniać informacje w publicznym systemie informacji dostępnym w Internecie, stworzonym decyzją Rady 2001/470/WE z dnia 28 maja 2001 r. ustanawiającą Europejską Sieć Sądową w sprawach cywilnych i handlowych[1].

[1] Dz.U. L 174 z 27.6.2001, str. 25.

Uzasadnienie

Należy czuwać nad tym, by wybór dokonywany przez strony był wyborem świadomym, tzn. by oboje małżonków zostało należycie poinformowanych o konkretnych następstwach ich wyboru. W związku z tym ważne jest zastanowienie się nad najlepszym sposobem zagwarantowania, by osobom podpisującym umowę w sprawie jurysdykcji przekazano pełne i rzetelne informacje przed jej podpisaniem.

Poprawka 3
PUNKT 6 C PREAMBUŁY (nowy)

(6c) Możliwość wyboru przez strony za obopólną zgodą sądu właściwego i prawa właściwego nie powinna naruszać praw i równości szans obojga małżonków. W związku z tym sędziowie krajowi powinni mieć świadomość wagi świadomego wyboru obojga małżonków wobec konsekwencji prawnych zawartego porozumienia.

Uzasadnienie

Należy czuwać nad tym, by wybór dokonywany przez strony był wyborem świadomym, tzn. by oboje małżonków zostało należycie poinformowanych o konkretnych następstwach ich wyboru. Przedstawiciele wszelkich władz powinni upewnić się, że oboje małżonkowie są świadomi konsekwencji ich porozumienia.

Poprawka 4
PUNKT 7 A PREAMBUŁY (nowy)

(7a) Znaczenie terminu „miejsce zamieszkania" powinno być interpretowane zgodnie z celami tego rozporządzenia. Powinien ustalać je sędzia dla każdego przypadku z osobna w oparciu o fakty. Termin ten nie stanowi odwołania do pojęcia „miejsca zamieszkania" w myśl prawa krajowego, lecz jest odrębnym terminem z zakresu prawa wspólnotowego.

Poprawka 5
PUNKT 9 A PREAMBUŁY (nowy)

(9a) Świadome porozumienie między obojgiem małżonków stanowi podstawową zasadę niniejszego rozporządzenia. Każde z małżonków powinno dokładnie wiedzieć, jakie są konsekwencje prawne i społeczne wyboru sądu właściwego i prawa właściwego.

Justification

Istnieje możliwość, że przepisy kolizyjne wskażą prawo innego państwa członkowskiego. W takim przypadku sędzia musi stosować prawo obcego państwa, które może być problematyczne dla sądu, do którego wnosi się sprawę. Zatem ważne jest umożliwienie sędziemu zasięgnięcia porady lub informacji w odpowiednim miejscu.

Poprawka 6
ARTYKUŁ 1 PUNKT 1)
Tytuł (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

(1) tytuł otrzymuje brzmienie:	(1) tytuł otrzymuje brzmienie:
„Rozporządzenie Rady (WE) 2201/2003	„Rozporządzenie Rady (WE) 2201/2003

dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, a także prawa właściwego w sprawach ***małżeńskich***"	dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, a także prawa właściwego w sprawach ***rozwodu i separacji prawnej***".

Poprawka 7
ARTYKUŁ 1 PUNKT 2)
Artykuł 3 a ustęp 1 litera (a) (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

(a) ***zastosowanie ma jedna z podstaw jurysdykcji wymienionych w*** art. 3 lub	(a) ***w chwili zawarcia porozumienia sąd tego państwa członkowskiego jest właściwy zgodnie*** z art. 3 lub

Uzasadnienie

Niezbędne jest dokładne określenie momentu, w którym dane kryteria mają zastosowanie.

Poprawka 8
ARTYKUŁ 1 PUNKT 2)
Artykuł 3 a ustęp 1 litera (b) (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

(b) państwo ***to*** jest miejscem ***ostatniego*** wspólnego stałego pobytu małżonków ***przez okres*** co najmniej trzech lat lub	(b) ***w chwili zawarcia porozumienia*** państwo ***członkowskie*** jest miejscem stałego pobytu małżonków ***od*** co najmniej trzech lat***, pod warunkiem że sytuacja ta nie uległa zmianie ponad trzy lata przed złożeniem pozwu,*** lub

Uzasadnienie

Niezbędne jest dokładne określenie momentu, w którym dane kryteria mają zastosowanie.

Poprawka 9
ARTYKUŁ 1 PUNKT 2)
Artykuł 3 a ustęp 1 litera (c) (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

(c) jedno z małżonków jest obywatelem tego państwa członkowskiego lub, w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, ma na terytorium jednego z tych dwóch państw członkowskich miejsce stałego zamieszkania.	(c) ***w chwili zawarcia porozumienia*** jedno z małżonków jest obywatelem tego państwa członkowskiego lub, w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, ma na terytorium jednego z tych dwóch państw członkowskich miejsce stałego zamieszkania.

Uzasadnienie

Niezbędne jest dokładne określenie momentu, w którym dane kryteria mają zastosowanie.

Poprawka 10
ARTYKUŁ 1 PUNKT 2)
Artykuł 3 a ustęp 2 (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

2. Porozumienie w sprawie jurysdykcji powinno być sporządzone na piśmie i podpisane przez oboje małżonków najpóźniej w dniu złożenia pozwu do sądu.”	2. Porozumienie w sprawie jurysdykcji powinno być sporządzone na piśmie***,*** ***opatrzone datą*** i podpisane przez oboje małżonków najpóźniej w dniu złożenia pozwu do sądu.”
	Jeżeli jednak prawo państwa członkowskiego, w którym jedno z małżonków zamieszkuje w chwili zawarcia porozumienia, przewiduje dodatkowe wymogi formalne dotyczące takiego porozumienia, wymogi te muszą zostać spełnione. Jeżeli małżonkowie zamieszkują w różnych państwach członkowskich, których odpowiednie prawa przewidują dodatkowe wymogi formalne, porozumienie jest ważne, jeżeli spełnia wymogi prawa któregokolwiek z tych państw.
	Jeśli porozumienie stanowi element umowy małżeńskiej, muszą zostać spełnione wymogi formalne tej umowy.

Uzasadnienie

Wyjaśnienie to odnosi się do sytuacji, w których prawo krajowe lub umowa małżeńska przewidują bardziej rygorystyczne wymogi niż niniejsze rozporządzenie.

Poprawka 11
ARTYKUŁ 1 PUNKT 3)
Artykuły 4 i 5 (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

(3) W art. 4 i 5 słowa „art. 3” zastępuje się słowami „art. 3 i 3a”.	3) W art. 4 i 5 słowa „art. 3” zastępuje się słowami „art. 3**,** 3a ***i 7***”.

Poprawka 12
ARTYKUŁ 1 PUNKT 5)
Artykuł 7 litera (a) (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

(a) ***ostatnie miejsce wspólnego stałego pobytu małżonków znajdowało się*** na terytorium tego państwa członkowskiego przez okres co najmniej trzech lat; lub	a) ***małżonkowie uprzednio zamieszkiwali*** na terytorium tego państwa członkowskiego przez okres co najmniej trzech lat***, pod warunkiem że okres ten nie sięga ponad trzy lata wstecz przed złożeniem pozwu do sądu,*** lub

Uzasadnienie

Należy uniknąć możliwości wyboru najkorzystniejszej opcji (ang. forum shopping).

Poprawka 13
ARTYKUŁ 1 PUNKT 5)
Artykuł 7 a (nowy) (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

	Artykuł 7a ***Forum necessitatis*** ***Jeżeli sąd właściwy w myśl niniejszego rozporządzenia znajduje się w państwie członkowskim, którego prawo nie przewiduje rozwodu lub nie uznaje istnienia lub ważności małżeństwa, w sprawie którego toczy się postępowanie, właściwym jest sąd:*** ***a) państwa członkowskiego, którego obywatelstwo posiada jedno z małżonków, lub*** ***b) państwa członkowskiego, w którym małżeństwo zostało zawarte***.

Uzasadnienie

Poprawka odnosi się do sytuacji, w których zgodnie z kryteriami zawartymi w art. 3, 3a i 7 rozporządzenia sąd właściwy nie przewiduje rozwodu lub nie uznaje istnienia lub ważności małżeństwa, w którego sprawie toczy się postępowanie.

Poprawka 14
ARTYKUŁ 1 PUNKT 6)
Artykuł 12 ustęp 1 (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

(6) W art. 12 ust. 1 słowa „art. 3” zastępuje się słowami „art. 3 i 3a”.	6) W art. 12 ust. 1 słowa „art. 3” zastępuje się słowami „art. 3***,*** 3a ***i 7***”.

Poprawka 15
ARTYKUŁ 1 PUNKT 7)
Artykuł 20 a tytuł (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

Wybór prawa przez strony	Wybór prawa ***właściwego*** przez strony

Poprawka 16
ARTYKUŁ 1 PUNKT 7)
Artykuł 20 a ustęp 1 litera -a) (nowa) (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

	a) prawa państwa, w którym małżonkowie zamieszkują w chwili zawarcia porozumienia;

Uzasadnienie

Wydaje się rozsądne, by kryterium to zostało dołączone do pozostałych kryteriów wyboru prawa właściwego.

Poprawka 17
ARTYKUŁ 1 PUNKT 7)
Artykuł 20 a ustęp 1 litera (a) (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

(a) prawa państwa ***ostatniego*** miejsca ***wspólnego*** stałego pobytu małżonków, o ile jedno z nich nadal tam zamieszkuje;	(a) prawa państwa miejsca stałego pobytu małżonków, o ile jedno z nich nadal tam zamieszkuje ***w chwili zawarcia porozumienia***;

Uzasadnienie

Niezbędne jest dokładne określenie momentu, w którym dane kryteria mają zastosowanie.

Poprawka 18
ARTYKUŁ 1 PUNKT 7)
Artykuł 20 a ustęp 1 litera (b) (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

(b) prawa państwa, którego obywatelstwo posiada jedno z małżonków lub, w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, na terenie którego znajduje się miejsce stałego zamieszkania jednego z małżonków;	(b) prawa państwa, którego obywatelstwo posiada jedno z małżonków lub, w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, na terenie którego znajduje się miejsce stałego zamieszkania jednego z małżonków ***w chwili zawarcia porozumienia***;

Uzasadnienie

Niezbędne jest dokładne określenie momentu, w którym dane kryteria mają zastosowanie.

Poprawka 19
ARTYKUŁ 1 PUNKT 7)
Artykuł 20 a ustęp 1 litera (c) (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

(c) prawa państwa, w którym małżonkowie zamieszkiwali przez co najmniej ***pięć lat***;	(c) prawa państwa, w którym małżonkowie ***uprzednio*** zamieszkiwali przez co najmniej ***trzy lata***;

Uzasadnienie

Wydaje się, że kryteria o różnym okresie trwania zawarte w art. 20a ust. 1 lit c, art. 3a ust. 1 lit. b oraz art. 7 lit. a mają nieco arbitralny charakter. Sprawozdawczyni proponuje zatem zrównanie wszystkich okresów do trzech lat.

Poprawka 20
ARTYKUŁ 1 PUNKT 7)
Artykuł 20 a ustęp 1 litera (c a) (nowa) (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

	c a) prawo państwa, w którym małżeństwo zostało zawarte;

Uzasadnienie

Wydaje się rozsądne, by kryterium to zostało dołączone do pozostałych kryteriów wyboru prawa właściwego.

Poprawka 21
ARTYKUŁ 1 PUNKT 7)
Artykuł 20 a ustęp 2 (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

2. Porozumienie w sprawie wyznaczenia prawa właściwego powinno być sporządzone na piśmie i podpisane przez oboje małżonków najpóźniej w dniu złożenia pozwu do sądu.	2. Porozumienie w sprawie wyznaczenia prawa właściwego powinno być sporządzone na piśmie i podpisane przez oboje małżonków najpóźniej w dniu złożenia pozwu do sądu. ***Jeżeli jednak prawo państwa członkowskiego, w którym jedno z małżonków zamieszkuje w chwili zawarcia porozumienia, przewiduje dodatkowe wymogi formalne dotyczące takiego porozumienia, wymogi te muszą zostać***

	spełnione. Jeżeli małżonkowie zamieszkują w różnych państwach członkowskich, których odpowiednie prawa przewidują dodatkowe wymogi formalne, porozumienie jest ważne, jeżeli spełnia wymogi prawa któregokolwiek z tych państw.
	Jeżeli porozumienie stanowi element umowy małżeńskiej, muszą zostać spełnione wymogi formalne tej umowy.

Uzasadnienie

Wyjaśnienie to odnosi się do sytuacji, w których prawo krajowe lub umowa małżeńska przewidują bardziej rygorystyczne wymogi niż niniejsze rozporządzenie.

Poprawka 22
ARTYKUŁ 1 PUNKT 7)
Artykuł 20 a ustęp 2 a (nowy) (rozporządzenie (WE) Nr 2201/2003)

	2a. Jeżeli prawo miejsca siedziby sądu przewiduje taką możliwość, małżonkowie mogą wyznaczyć prawo właściwe przed sądem w trakcie postępowania. W takim przypadku wystarczy, że to porozumienie zostanie urzędowo stwierdzone przed sądem.

Poprawka 23
ARTYKUŁ 1 PUNKT 7)
Artykuł 20 b litera (a) (nowa) (rozporządzenie (WE) nr°2201/2003)

(a) w którym małżonkowie mają miejsce ***wspólnego*** stałego pobytu, a w przypadku jego braku	(a) w którym małżonkowie mają miejsce stałego pobytu ***w chwili złożenia pozwu,*** a w przypadku jego braku

Uzasadnienie

Niezbędne jest dokładne określenie momentu, w którym dane kryteria mają zastosowanie.

Poprawka 24
ARTYKUŁ 1 PUNKT 7)
Artykuł 20 b litera (b) (rozporządzenie (WE) nr°2201/2003)

(b) prawu państwa, w którym małżonkowie	(b) prawu państwa, w którym małżonkowie

mieli swoje ***ostatnie*** miejsce ***wspólnego*** stałego pobytu, o ile jedno z małżonków nadal tam zamieszkuje, a w przypadku jego braku	mieli swoje miejsce stałego pobytu, o ile jedno z małżonków nadal tam zamieszkuje ***w chwili złożenia pozwu***, a w przypadku jego braku

Uzasadnienie

Niezbędne jest dokładne określenie momentu, w którym dane kryteria mają zastosowanie.

Poprawka 25
ARTYKUŁ 1 PUNKT 7)
Artykuł 20 b litera (c) (rozporządzenie (WE) nr°2201/2003)

(c) ***prawu państwa,*** którego obywatelstwo posiadają oboje małżonkowie lub, w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, ***w którym obydwoje mają*** miejsce stałego zamieszkania, a przypadku jego braku	(c) którego obywatelstwo posiadają oboje małżonkowie lub, w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, ***na terenie którego znajduje się*** miejsce stałego zamieszkania ***obojga małżonków w chwili złożenia pozwu,*** a w przypadku jego braku

Uzasadnienie

Niezbędne jest dokładne określenie momentu, w którym dane kryteria mają zastosowanie.

Poprawka 26
ARTYKUŁ 1 PUNKT 7)
Artykuł 20 b ustęp 1 litera (d) (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

(d) prawu państwa, w którym składany jest pozew.	***skreślony***

Uzasadnienie

Należy uniknąć możliwości wyboru najkorzystniejszej opcji (ang. forum shopping).

Poprawka 27
ARTYKUŁ 1 PUNKT 7)
Artykuł 20 e a (nowy) (rozporządzenie (WE) nr 2201/2003)

	Artykuł 20e a
	Informacja ze strony państw członkowskich
	1. Najpóźniej dnia ...[1], państwa członkowskie powiadamiają Komisję o

przepisach krajowych dotyczących wymogów formalnych mających zastosowanie do porozumień w sprawie wyboru sądu i prawa właściwego oraz do umów małżeńskich.

Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wszelkich późniejszych zmianach tych przepisów.

2. Komisja podaje do publicznej wiadomości informacje dostarczone jej zgodnie z ust. 1 przy pomocy właściwych środków, w szczególności za pośrednictwem europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych.

[1] 3 miesiące od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Uzasadnienie

Należy czuwać nad tym, by wybór dokonywany przez strony był wyborem świadomym, tzn. by oboje małżonków zostało należycie poinformowanych o konkretnych następstwach ich wyboru. W związku z tym ważne jest zastanowienie się nad najlepszym sposobem zagwarantowania, by osobom podpisującym umowę w sprawie jurysdykcji przekazano pełne i rzetelne informacje przed jej podpisaniem.

UZASADNIENIE

Celem niniejszego wniosku w sprawie rozporządzenia jest ustanowienie jasnych i wszechstronnych ram prawnych obejmujących jednocześnie reguły dotyczące jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz reguły dotyczące prawa właściwego, poprzez dodatkowe wprowadzenie pewnej autonomii woli stron.

Dlatego też para „międzynarodowa", która pragnie wziąć rozwód, podlega regułom jurysdykcji określonym w rozporządzeniu Rady [1](WE) nr 2201/2003 (tzw. rozporządzenie „Bruksela II bis"), które pozwalają małżonkom na dokonanie wyboru spośród kilku różnych kryteriów jurysdykcji. Po wszczęciu postępowania w sprawie rozwodowej przed sądem państwa członkowskiego prawo właściwe ustalane jest na podstawie krajowych przepisów kolizyjnych danego państwa. Krajowe przepisy kolizyjne cechuje jednak ogromna różnorodność.

Rozbieżność krajowych przepisów kolizyjnych w połączeniu z obowiązującymi przepisami wspólnotowymi dotyczącymi ustalania właściwości sądów mogą być źródłem wielu problemów w przypadku rozwodów „międzynarodowych". Oprócz braku pewności prawnej, wynikającej z trudności ustalenia przez małżonków prawa właściwego dla ich przypadku[2], pojawia się ryzyko, że Komisja uzna, iż zaistniało zjawisko „pędu do sądu", czyli sytuacja, w której lepiej poinformowany małżonek będzie próbował jako pierwszy wnieść sprawę do sądu, którego prawo najlepiej służy jego interesom. Ponadto trudności z ustaleniem jurysdykcji właściwej w sprawach rozwodowych mogą mieć obywatele Wspólnoty mieszkający w państwie trzecim, którzy mogą również napotykać trudności z uznaniem w kraju pochodzenia każdego z małżonków orzeczenia rozwodu wydanego w państwie trzecim.

Celem wniosku Komisji jest ograniczenie takiego ryzyka i zmniejszenie niedogodności, w szczególności dzięki wprowadzeniu możliwości wyboru przez strony za obopólną zgodą sądu właściwego i prawa właściwego.

Wybór sądu

Artykuł 3a wprowadza możliwość wyznaczenia przez małżonków za obopólną zgodą sądu właściwego dla postępowania rozwodowego. Niewątpliwą jego korzyścią jest zwiększenie zakresu autonomii woli stron i zapewnienie im – na podstawie określonych łączników – swobody wyboru jurysdykcji, z którą mają najściślejszy związek. Przede wszystkim należy dopilnować, by łącznik był wystarczająco silny i precyzyjnie sformułowany, lecz jednocześnie by nie był on niepotrzebnie restrykcyjny. Niemniej sprawozdawczyni proponuje dodanie art. 7a, który odnosi się do sytuacji, w których zgodnie z kryteriami zawartymi w art. 3, 3a i 7 rozporządzenia sąd właściwy nie przewiduje rozwodu lub nie uznaje istnienia lub ważności małżeństwa, w którego sprawie toczy się postępowanie.

Wybór prawa właściwego

Artykuł 20a stanowi nowość w tym znaczeniu, że po raz pierwszy wprowadza możliwość wyznaczenia przez małżonków za obopólną zgodą sądu właściwego dla postępowania

[1] Rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000, Dz.U. L 338 z 23.12.2003, str. 1.
[2] Patrz dokument SEC (2006) 949 z 17.7.2006, str. 5.

rozwodowego. Zdaniem sprawozdawczyni rozsądne jest przewidzenie możliwości wyboru prawa państwa, w którym małżonkowie zamieszkują w chwili zawarcia porozumienia, oraz prawa państwa, w którym małżeństwo zostało zawarte.

Ponadto zastanawiający jest brak paralelizmu między artykułem 20a a artykułem 3, 3a i 7 w kwestii kryteriów o różnym okresie trwania. Zdaniem sprawozdawczyni wydłużenie okresu zamieszkania w art. 20a ma raczej charakter arbitralny. Z tego względu sprawozdawczyni proponuje zrównanie okresów do trzech lat.

Świadomy wybór

Następnie należy dopilnować, by wybór dokonywany przez strony był wyborem świadomym, tzn. by oboje małżonków zostało należycie poinformowanych o konkretnych następstwach ich wyboru. W związku z tym ważne jest zastanowienie się nad najlepszym sposobem zagwarantowania, by osobom podpisującym umowę w sprawie jurysdykcji przekazano pełne i rzetelne informacje przed jej podpisaniem. Ważne jest również, by dostęp do informacji był zagwarantowany niezależnie od sytuacji finansowej obojga małżonków. Należy również podkreślić znaczenie zapewnienia dokładnych i rzetelnych informacji obojgu małżonkom w zakresie skutków dokonanego przez nich wyboru prawa właściwego w przypadku rozwodu, zwłaszcza że ustawodawstwo poszczególnych państw członkowskich różni się znacząco pod wieloma względami, takimi jak powody i formy rozwodu, przesłanki jego uzyskania, wymagany czas separacji i inne decydujące dla postępowania aspekty. Zważywszy, że prawo nie jest niezmienne, istnieje możliwość, że zawarta w określonym czasie umowa dotycząca wyboru prawa właściwego przestaje spełniać uzasadnione oczekiwania stron w chwili, gdy powinna wywołać określone skutki, gdyż w międzyczasie wprowadzono zmiany do ustawodawstwa danego kraju.

Sprawozdawczyni proponuje stworzenie mechanizmu polegającego na tym, że Komisja odpowiada za publiczny system informacji dostępny w Internecie (funkcjonujący w ramach europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych), w którym każdy może znaleźć aktualne informacje dotyczące istotnych aspektów prawa krajowego i wspólnotowego. Ponadto istotne jest, by sąd prowadzacy postępowanie miał na uwadze wielkie znaczenie, jakie ma świadomy wybór obojga małżonków.